

Interpellation IP 2/2018 rd

Antti Lindtman sd m.fl.

Interpellation om arbetsvillkoren för unga

Till riksdagen

Trygghet och förtroende är element som hör till kärnan i idén om välfärdsstaten. I synnerhet framtidstron är en av de mest värdefulla resurserna i samhället, det är en resurs vi måste värna om och stärka. Dagens regering har likväl inte bidragit till att upprätthålla eller stärka detta förtroende. De unga, de arbetslösa och de mest utsatta på arbetsmarknaden har tvingats betala för regeringens hårda politik.

Vi har i färskt minne regeringens nedskärningar och försvagningar av arbetstagarnas villkor. Regeringen har dessutom försämrat utkomstskyddet för arbetslösa, både direkt och genom den så kallade aktiveringsmodellen, som försvagat försörjningsmöjligheterna för en stor mängd utsatta arbetslösa utan att de själva haft möjlighet att påverka i frågan. Inskränkningarna i fråga om alterneringsledighet har försämrat de ungas möjligheter att få jobb. Chanserna för långtidsarbetslösa och personer med nedsatt arbetsförmåga att få jobb på den kompletterande arbetsmarknaden har försvagats genom det tak på 3 000 årsverken som regeringen fastställde för full lönesubvention. Regeringens handlande präglas över lag av tanken att arbetslöshet är ett problem som beror på den enskilda individen och kan lösas genom bestraffning snarare än genom att ge den arbetslösa en chans. Förhållandet mellan arbetsgivare och arbetskraft ses av regeringen i termer av motsättning och som ett nollsummespel, trots att det vore viktigt att stärka förtroendet och samarbetet mellan parterna. I stället för att söka balans och enighet har regeringens arbetsmarknadspolitik präglats av ensidighet och drivit fram ökad osäkerhet.

Nu har regeringen meddelat att den kommer att försämra arbetsvillkoren särskilt för alla under 30 år och alla som jobbar i företag med färre än 20 anställda. Personer under 30 år som varit arbetslösa i tre månader får anställas för viss tid utan några särskilda grunder. I företag med färre än 20 anställda försvagas de anställdas uppsägningskydd.

I nuläget får den finländska ekonomin välbehövligen draghjälp av världsekonomin, och utsikterna är allmänt taget ljusa. Vad vi alla nu verkligen behöver är ett löfte om en bättre framtid. Vi är i synnerhet skyldiga de unga ett hopp om en ljusare morgondag. I stället har regeringen först skurit ned på utbildningen och står nu i färd med att försvaga de ungas ställning på arbetsmarknaden. Förslaget att utan grundad anledning tillåta visstidsanställning av personer under 30 år har med all rätt ansetts vara diskriminerande och bryta mot likabehandlingen av arbetstagarna. Denna kritik har till och med framförts av regeringspartiernas egna ungdomsorganisationer. Den föreslagna åldersbaserade tudelningen av arbetsmarknaden rimmar dessutom ytterst dåligt med grundlagens diskrimineringsförbud, de fördrag om arbetstagarens rättigheter som är bindande för Finland och EU-direktivet om visstidsarbete. Redan i dag är det framför allt unga kvinnor som tvingas till

Interpellation IP 2/2018 rd

osäkra anställningar. För kvinnornas del utgör visstidsanställningarna i nuläget 60 procent av alla nya anställningar, medan motsvarande siffra för männen är 48 procent. En ytterligare ökning av antalet visstidsanställningar skulle alltså ha klart negativa konsekvenser för jämställdheten på arbetsmarknaden.

På dagens arbetsmarknad måste de unga brottas med en ständig osäkerhet. Snuttjobben kan vara ett alternativ i vissa livssituationer. Men förr eller senare måste man få en chans att stadga sig, bilda familj och kanske ta ett bolån. Det i sin tur förutsätter välgrundade framtidsutsikter och ekonomisk trygghet. Befolkningsförbundets senaste familjebarmeter från 2017 lyfte fram den välkända sanningen att osäkerhet om anställningen i hög grad påverkar finländarnas benägenhet att bilda familj och skaffa barn. Till och med regeringen själv har uttryckt oro över den kraftigt sjunkande nativiteten. Men återigen står orden i konflikt med gärningarna. I ett läge där det behövs förtroende och trygghet väljer regeringen att bjuda på ökad osäkerhet. Det understryks ytterligare av att regeringen misslyckades med att reformera familjeledigheten.

Regeringen tänker också försvaga uppsägningsskyddet i företag med färre än 20 anställda. Detta trots att provotiden för anställningar helt nyligen förlängdes till sex månader.

Det är motiverat att underlätta rekryteringen av personal speciellt till småföretag. De små företagen står för en avsevärd sysselsättningspotential. Regeringens ensidiga försvagning av anställningsskyddet i företag med under 20 anställda är dock inget godtagbart sätt att gynna rekryteringen i småföretag, och det är inte heller motiverat ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Enligt OECD är uppsägningsskyddet i Finland redan nu svagare än i konkurrent- och jämförelseländerna och kan därför inte utgöra en allmän förklaring till skillnaderna i ländernas sysselsättningsnivåer. Regeringens planer gäller inte heller en ensamföretagares anställning av en första arbetstagare eller ens rekrytering till mikroföretag. I stället gäller det företag med färre än 20 anställda, det vill säga en grupp som utgör cirka 95 procent av samtliga företag i Finland. Dessa företag har sammanlagt över 200 000 anställda.

För ett enskilt företag kan det vara en fördel att enkelt kunna byta arbetstagare. För samhällsekonomi vore det likväl bättre att företagen i stället för att säga upp anställda får incitament att vidareutbilda dem och stödja dem i arbetet. Det är särskilt viktigt med tanke på målet att förlänga arbetslivet. Regeringens modell skulle leda till att fler anställda som närmar sig slutet av sin arbetskarriär sägs upp. De som sägs upp har ofta svårt att hitta nytt jobb. Det vore till stor skada för samhällsekonomi att elda under en sådan utveckling.

Att försvaga uppsägningsskyddet i företag med färre än 20 anställda skulle också skapa ett nytt, konstlat tillväxthinder uttryckligen vid gränsen 20 anställda. Rekryteringen av ytterligare en anställd skulle ge samtliga anställda i företaget normalt uppsägningsskydd, vilket kan påverka tillväxtsträvandena eller leda till en annars oändamålsenlig användning av extern arbetskraft. Man måste fråga sig varför regeringen vill skapa en så skarp gräns vid just 20 anställda, och vad detta antal överhuvudtaget grundar sig på.

Vårt samhälle grundar sig på att medborgarna vågar tro på framtiden, investera, bilda familj och bygga sig hem. Förtroendet stärks inte av att arbetsmarknaden splittras eller anställningsvillkoren försämrats. Vi behöver inte partiskhet eller uppmuntran till motsättningar. Vad arbetslivet behö-

Interpellation IP 2/2018 rd

ver i dag är stärkt samarbete och en gemensam framåtanda. Ekonomin växer bättre och det uppstår fler jobb i ett klimat som bygger på tillit. Det motsatta gäller om osäkerheten får råda.

Med hänvisning till 43 § i Finlands grundlag framställer vi följande interpellation till den minister som saken gäller:

Varför försätter regeringen personer under 30 år i en svagare ställning än andra på arbetsmarknaden och ökar deras osäkerhet om sin ställning i ett läge där det uttryckligen gäller att minska deras osäkerhet,

på vilka grunder anser regeringen att de föreslagna åtgärderna som behandlar arbetstagarerna olika och diskriminerar de unga överhuvudtaget kan genomföras med hänsyn till grundlagen, EU-lagstiftningen och internationella fördrag som är bindande för Finland,

på vad grundar regeringen uppfattningen att en försvagning av uppsägningskyddet i företag med färre än 20 anställda skulle höja sysselsättningen,

hur tänker regeringen se till att gränsen på 20 anställda inte bildar ett hinder för företagens tillväxt och inte leder till konstlade företagsstrukturer eller trixande med inhyrd arbetskraft och underleverantörer, och

med hänsyn till att regeringens aktiveringsmodell mot arbetslöshet nu har visat sig vara enbart en nedskärning av utkomstskyddet för arbetslösa, vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att korrigera den uppenbart defekta aktiveringsmodellen?

Interpellation IP 2/2018 rd

Helsingfors 27.4.2018

Antti Lindtman sd
Eeva-Johanna Eloranta sd
Maarit Feldt-Ranta sd
Tarja Filatov sd
Jukka Gustafsson sd
Maria Guzenina sd
Tuula Haatainen sd
Timo Harakka sd
Eero Heinäluoma sd
Lauri Ihalainen sd
Ilkka Kantola sd
Mika Kari sd
Anneli Kiljunen sd
Krista Kiuru sd
Suna Kymäläinen sd
Riitta Myller sd
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Ilmari Nurminen sd
Johanna Ojala-Niemelä sd
Sirpa Paatero sd
Antti Rinne sd
Joona Räsänen sd
Kristiina Salonen sd
Ville Skinnari sd
Katja Taimela sd
Maria Tolppanen sd
Erkki Tuomioja sd
Tytti Tuppurainen sd
Jutta Urpilainen sd
Pia Viitanen sd
Harry Wallin sd
Juho Eerola saf
Ritva Elomaa saf
Teuvo Hakkarainen saf
Laura Huhtasaari saf
Olli Immonen saf
Arja Juvonen saf
Toimi Kankaanniemi saf
Rami Lehto saf
Leena Meri saf
Jani Mäkelä saf
Mika Niikko saf
Mika Raatikainen saf

Interpellation IP 2/2018 rd

Jari Ronkainen saf
Sami Savio saf
Ville Tavio saf
Ville Vähämäki saf
Touko Aalto gröna
Outi Alanko-Kahiluoto gröna
Pekka Haavisto gröna
Hanna Halmeenpää gröna
Satu Hassi gröna
Heli Järvinen gröna
Emma Kari gröna
Johanna Karimäki gröna
Jyrki Kasvi gröna
Krista Mikkonen gröna
Ville Niinistö gröna
Jani Toivola gröna
Ozan Yanar gröna
Aino-Kaisa Pekonen vänst
Li Andersson vänst
Paavo Arhinmäki vänst
Katja Hänninen vänst
Annika Lapintie vänst
Silvia Modig vänst
Markus Mustajärvi vänst
Jari Myllykoski vänst
Hanna Sarkkinen vänst
Matti Semi vänst
Kari Uotila vänst
Anna Kontula vänst